



БАТЬКАМ

# ДРУКОВАНА ПРОДУКЦІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ

**ЯКІСНИЙ ВИБІР**



ЯКІСНИЙ ВИБІР

# **ДРУКОВАНА ПРОДУКЦІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ**

Інформаційний довідник

Київ 2007

Видання здійснене в рамках спільного проекту Європейського Союзу та Програми розвитку ООН "Спільнота споживачів та громадські об'єднання".

Публікація представляє погляди авторів та в жодному разі не є будь-яким зобов'язанням або висловлює офіційну позицію та погляди Європейської Комісії, урядів країн-донорів, Програми розвитку ООН чи організацій та закладів системи ООН.

При підготовці брошури використані наступні матеріали:

- Державні санітарні норми і правила "Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей"; наказ МОЗ України, 18.01.2007, №13;
- Доповідь "Підтвердження відповідності шкільних друкованих виробів", Попова Н.В., Начальник науково-технічного центру сертифікацій та випробувань всеукраїнського державного науково-виробничого центру стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів, Укрметртестстандарт, Держспоживстандарт України, 2007р.

Для контактів: Спільнота споживачів та громадські об'єднання  
Портал споживача: [www.consumerinfo.org.ua](http://www.consumerinfo.org.ua)  
Вул. Шовковична 30-б, офіс 26  
Тел./факс: 253-6705, 253-6732, 253-6679  
E-mail: [cscn@undp.org.ua](mailto:cscn@undp.org.ua)  
[www.undp.org.ua/cscn](http://www.undp.org.ua/cscn)

## ЗМІСТ

Загальні положення ..... 4

Класифікація видань для дітей ..... 5

Загальні гігієнічні вимоги ..... 6

Вимоги до конструкції та поліграфічних матеріалів ..... 7  
видань для дітей

Зошити ..... 10



*З 10.02.2007 р. вступили в дію Державні санітарні норми і правила ДСанНіП 5.5.6-138-2007р "Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей".*

*До друкованих виробів для дітей відносять книжки, підручники, зошити, альбоми та блокноти для малювання, прописи, вироби, призначені для одноразового використання, тощо.*

*Санітарні правла спрямовані на профілактику захворювань органів зору, опорно-рухового апарату, серцево-судинної системи, а також розладів нервово-психічної сфери організму в дітей.*



*З метою підвищення якості друкованої продукції для дітей проведення експертизи може здійснюватися на стадії виготовлення примірника видання або на стадії його розповсюдження, що дозволить уникнути порушень санітарного законодавства та запобігти негативному впливу небезпечної друкованої продукції на здоров'я дітей.*

## Класифікація видань для дітей

Видання залежно від вікової категорії читачів розподіляють на чотири групи:

**перша група** - видання для дітей дошкільного віку (до 6 років);

**друга група** - видання для дітей молодшого шкільного віку (6-10 років включно), учнів початкових класів;

**третя група** - видання для дітей середнього шкільного віку (11-14 років включно), учнів V-VIII класів;

**четверта група** - видання для дітей старшого шкільного віку, підлітків (15-18 років включно), учнів IX-XII класів.

Видання для абітурієнтів слід відносити до четвертої вікової групи.

**Відомості про вікову категорію читачів повинні обов'язково відображатись на титульному аркуші кожного видання.**



## Загальні гігієнічні вимоги

**Серед загальних гігієнічних вимог слід звернути увагу, зокрема, на такі:**

- Заборонено друкування видання способом глибокого друку. Не дозволяється друкувати видання для першої та другої вікових груп способом високого друку з використанням форм, які містять сплав на основі свинцю.
- Забороняється друкувати текст на кольоровому, сірому фоні, ділянках багатоколірних ілюстрацій оптичною густиною більше 0,3.
- Для всіх видів видань установлюється обов'язковий мінімальний розмір двох корінцевих полів на суміжних сторінках не менше 26 мм, при цьому розмір корінцевого, верхнього, зовнішнього, нижнього полів повинен бути не менше 10 мм. Дозволяється на полях, крім корінцевого, розміщувати умовні позначення завдань, наочні зображення, текст обсягом не більше 50 знаків на відстані не менше 5 мм від полоси.



- Заборонено використовувати в підручниках та навчальних посібниках для всіх вікових груп:
  - для основного та додаткового тексту виворітний шрифт;
  - кольорові фарби; кольорові фарби на кольоровому фоні;
  - для відокремленого тексту - виворітний шрифт та кольорові фарби на кольоровому фоні;

- кольоровий та сірий фон у робочих зошитах, прописах на ділянках, передбачених для письма;
  - розміщувати текст на трьох та більше шпальтах;
  - скріплення блоку шиттям наопашки, безшовне клейове скріплення блоку.
- Забороняється застосування у виданнях для всіх вікових груп шрифтів вузького накреслення, крім заголовків.

## ***Вимоги до конструкції та поліграфічних матеріалів видань для дітей***

***Серед Вимог до конструкції та поліграфічних матеріалів видань для дітей слід звернути увагу, зокрема, на такі:***

- Для друкування тексту та ілюстрацій книжкових видань, крім вклейок, вкладок, приклеюк, дозволяється використовувати папір, призначений тільки для друкування книжкових видань, а саме офсетний, друкарський, книжково-журнальний.
- Заборонено використання газетного паперу для друкування книжкових та журнальних видань для дітей, за винятком видань для четвертої вікової групи для одноразового використання, а саме кросворди, тести для абітурієнтів.



- У виданні для друкування тексту рекомендується використовувати папір одного виду і однієї маси площі 1 кв. м. Не рекомендується використання високоглянсового крейдованого паперу.

- У виданнях для дітей усіх вікових груп необхідно використовувати непрозорий папір, який забезпечує непрозорість друкованих елементів із зворотного боку сторінки не менше 90%, що попереджує пов'язані з цим можливі порушення зору. Білість паперу, залежно від номера, марки та сорту, повинна складати 70-88%. Поверхня паперу повинна бути гладкою, без засміченості, без глянцю.

- Загальна вага підручників із розрахунку на один навчальний день у комплекті з шкільним приладдям, без ваги ранця або портфеля, не повинна перевищувати допустимих гігієнічних норм перенесення учнями ваги на відстань до 3 км:



I-II класи - 1,5 - 2,0 кг;

III-IV класи - 2,0 - 2,3 кг;

V-VI класи - 2,3 - 3,0 кг;

VII-VIII класи - 3,0 - 3,5 кг;

IX-XI(XII) класи - 3,5 - 4,5 кг.



- Вага кожного підручника не повинна перевищувати:

для I-II класів - 300 г;

III-IV класів - 350 г;

V-VI класів - 450 г;

VII-X класів - 500 г;

XI-XII класів - 600 г.

Збільшення ваги підручника можливе, але не більше ніж на 20 %.

- Не рекомендується випускати підручники, які розраховані на декілька років навчання або суміщення програм різних років навчання.

- Зазначені обмеження не розповсюджуються на навчальну літературу, що призначена для домашнього читання.



## Зошити

Зошити шкільні та загальні можна з впевненістю віднести до категорії товарів дитячого асортименту першої необхідності, так як вони супроводжують дитину з шестирічного віку. Тобто, ця продукція повинна бути не тільки відмінної якості та художньо оформлена, але перш за все бути безпечною для незміцнілого, несформованого організму, щоб після тривалого писання не псувався зір дитини, не вдихалися токсичні виділення.

***Обсяг споживання шкільних друкованих виробів, а саме зошитів, в Україні, за даними статистиків, становить більше 500 млн. шт. на рік.***

В Україні немає головної сировини для виготовлення зошитів - паперу писального. Попит на зошити на 45% задовольняється за рахунок імпорту продукції.

Вивчення споживчого ринку показує, що основними імпортерами зошитів до України є російські, білоруські, литовські, польські та чеські виробники. Проте найбільшим імпортером зошитів шкільних та загальних напевно є Китай.



Ще 45% попиту на зошити задовольняється за рахунок вітчизняного виробника, який працює на іноземному - офсетному папері, або на папері з української макулатури з небезпечними оптичними відбілювачами. І ще до 10% - вітчизняні виробники, які виготовляють зошити шкільні з писального паперу.

## ***Показники безпеки зошитів***

Показники безпеки, які характеризують готові вироби, повинні відповідати вимогам діючих нормативних документів, щоб не призводити до негативного впливу на зір, психологічний стан, працездатність, а також викликати погіршення здоров'я дітей за рахунок міграції фарб та інших компонентів до оточуючого середовища.



### ***Готові вироби характеризують наступні показники безпеки:***

- вид лініювання (номер);
- характеристика лініювання та розміри полів;
- товщина ліній;
- колір ліній;
- інтенсивність ліній;
- наявність неpolінованих строк;
- співпадання ліній графічних сіток та горизонтальних ліній на розгортках
- скріплення блоку;
- рівень стороннього запаху.





## Маркування зошитів

На четвертій сторінці обкладинки кожного шкільного зошита повинно бути нанесено маркування із зазначенням:

- назви продукції;
- назви країни-виробника;
- назви підприємства-виробника і (або) фірми-замовника;
- основного призначення продукції;
- відомостей про сертифікацію згідно з ДСТУ 2296;
- юридичної адреси виробника;
- обсягу зошита шкільного в аркушах;
- товарного знаку (за його наявності);
- позначення стандарту, за яким продукцію виготовлено та помарковано, а також артикула;
- штрихового коду (для зошитів шкільних з обкладинкою, зафарбованою у масі, штриховий код наносять на пакування або, у разі пакування у прозору плівку, на ярлик-вкладку);
- сорту (лише для виробів другого сорту), яке наносять штампуванням.

## Вибір зошитів

- При виборі зошитів зверніть увагу на їх маркування.
- Обов'язково розкрийте зошит. Зверніть увагу на інтенсивність лініювання графічної сітки, колір, товщину, гладкість застосованого паперу та міцність і безпечність скріплення.
- Обкладинка повинна бути цупкою, щільною.
- Вимагайте у продавця документи про якість та безпеку зошитів - зареєстровану Декларацію про відповідність або сертифікат відповідності.



Спільний проект ЄС та ПРООН

**«СПІЛЬНОТА СПОЖИВАЧІВ ТА ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ»**

Україна, 01024, м. Київ,  
вул. Шовковична 30-б, офіс 26  
Тел./факс: 253-6705, 253-6732, 253-6679  
E-mail: [cscn@undp.org.ua](mailto:cscn@undp.org.ua)  
[www.undp.org.ua/cscn](http://www.undp.org.ua/cscn)